

The Jews and The Armenian Genocide

In Three Volumes
Volume 3

By
Edic Bagdasarian

Armenian Research Center
ISBN: 978-1-990573-46-0
www.Edic-Baghdasarian.com
Toronto 2025 Canada

Հրեաները և Հայոց Ցեղասպանությունը

Երեք հատորով
Հատոր 3

Աշխատասիրեց՝
Էդիկ Բաղդասարյանը

Հայկական Ուսումնասիրությունների Կենտրոն

**Հրեաները
և
Հայոց Յեղասպանությունը**

**Երեք Հատորով
Հատոր 3**

**Աշխատասիրեց
Էդիկ Բաղդասարյանը**

Հայկական Ուսումնասիրությունների Կենտրոն

ISBN: 978-1-990573-46-0

www.Edic-Baghdasarian.com

Տորոնտո – 2025 - Կանադա

Բովանդակություն

Հավելված Գ	9
Մուրթբայ Մանուել Նոյ	9
Հավելված Դ	21
Հրեա կանադացիներ.....	21
Վաղ ժամանակաշրջան.....	22
Հավելված Ե	38
ՀԻՆ ՀՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ	38
Պատրիարքական դարաշրջան	41
(մ.թ.ա. Մոտ 1800–1500)	41
Աբրամ Աբրահամ (մ.թ.ա. 2150-1975).....	41
Իսահակ	44
Հակոբ.....	44
Դատավորների ժամանակաշրջան (մ.թ.ա. Մոտ 1399).....	47
Միացյալ միապետություն (մ.թ.ա. 1025–928)	47
Իսրայելի եւ Հուդայի բաժանված	49
Թագավորություններ (մ.թ.ա. 922 թ.)	49
Աբսոր եւ սփյուռք (մ.թ.ա. 772–515)	50
Հելլենիստական ժամանակաշրջան (մ.թ.ա. 305–63)	52
Հռոմեական օկուպացիա (մ.թ.ա. 63 - մ.թ.ա. 135).....	53

Վաղ Շրջան.....	53
Միջին Ժամանակաշրջան	54
Ուշ Ժամանակահատված	54
Յրեա ժողովրդի Պետականության վերականգնումը	55
Մերձավոր ԱրևելքիՅին կայսրությունների քարտեզները, ...	58
Օտար կայսրություններ, որոնք իշխում էին Իսրայելում.....	58
Ասորական կայսրություն (746 - 609 մ.թ.ա.)	58
Բաբելոնյան կայսրություն (609 - 539 մ.թ.ա.).....	58
Պարսկական կայսրություն (550 - 330 մ.թ.ա.).....	59
Մակեդոնական կայսրություն (Ալեքսանդր Մակեդոնացու (III) օրոք 336 - 323 մ.թ.ա.)	59
Յավելված 2.....	64
Բալֆուրի հռչակագիրը	64
Յավելված Ե	67
ՅՐԱՅԱԼԳ ԽՍՅՄ ՅՐԵԱՆԵՐԻՆ	67
Յավելված Ը	84
Այլ Գաղտնի հրեաներ	84
Դոնմե.....	86
Պարսկաստանում. Ալլահդատի դեպքը	89
Ներկա դարաշրջան	95
Իսրայելում.....	96
Յավելված Թ	98
Յրեաները Յայաստանում.....	98
Խառը հայ-հրեական ծագում ունեցող նշանավոր մարդիկ	105

Հայ-հրեական նշանավոր ամուսնությունները.....	106
Հավելված Ժ.....	108
Հայացք լեռնային հրեաների կյանքին.....	108
Իրանից Կովկաս գաղթած ժողովուրդը	108
Հավելված ԺԱ.....	112
Մի քանի նշանավոր հրեաներ.....	112
Թեոդոր Հերցլ.....	112
Արմին Վամբերի	125
Հավելված ԺԲ.....	144
Արևմուտք, մասոններ և փետրվարյան հեղափոխություն: Մեծ հրեական հեղափոխությունը Ռուսաստանում, մասոնների դերը 1917 թվականի հեղափոխության մեջ	144
Հավելված ԺԳ	166
Հրեա-մասոնները Ռուսաստանի Հոկտեմբերյան Հեղափոխության մեջ և Խորհրդային պետական կառույցներում	166
Հավելված ԺԴ.....	176
Որոշ հայտնի մասոններ ու հրեաներ Կոմունիզմի	176
ծառայության մեջ.....	176
Հավելված ԺԵ	178
Հրեական – մասոնական Շնկերություններ.....	178
Հավելված ԺԶ	180
Հրեա-մասոնական բանկեր	180
Հավելված ԺԷ	181
Նշանավոր Հրեաներ.....	181

Յրեա շախմատիստներ.....	185
Յրեա տնտեսագետներ	196
Յրեա պատմաբաններ	200
Յրեա մաթեմատիկոսներ.....	221
Յրեա քաղաքական դեմքեր	283
Ավստրիա	283
Կանադա	283
Ֆրանսիա	287
Գերմանիա	290
Լեհաստան	292
Ռուսաստան և Խորհրդային Միություն	294
Բրիտանիա	296
Այլ բնագավառներ	314
Վերջաբան	315
Գրականություն	325
Էդիկ Բաղդասարյանի Աշխատությունների ցանկ.....	349
ՎԵՐՉ ԶԱՏՈՐ 3	379